

Fred Kistenkas

KASTANJEBLOEDINGSZIEKTE

foto Fred Kistenkas

Mos en groen moeten weg. Kom daar eens om op pakweg *Greyfriars Kirkyard* of, nog enger op een donkere natte namiddag in de herfst, *Old Calton Cemetery* in hartje Edinburgh. Bomen, mos en algen mogen hun gang gaan. Monumenten brokkelen langzaam af. Ruïnes laat je gewoon verder afbrokkelen. Brokstukken laat je liggen. Bomen en diertjes zijn belangrijker. Kleine Schotse rashondjes, meestal ook legermascotte op *Falklands* in *Boer War* of *Great War*, krijgen zelfs de mooiste plek: hun eigen begraafplaats op Edinburgh Castle of een beroemd standbeeld als negentiende-eeuwse ereburger van de stad. Google maar eens op *Greyfriars Bobby*. Vossen en konijnen zijn trouwens ook welkom en mogen graven in de graven. Dieren en planten mogen hun gang gaan.

In Nederland houden we van ingrepen; het liefst breken we zowel boom als monument af en bouwen we monument en herplantboom weer terug. Op bijgaande foto's ziet u een afgezaagde oude beuk. In ons Vakblad van mei 2021 kunt u op bladzijde 30 nog de pittoreske uitgangspositie zien, maar inmiddels is de beuk gekapt en zijn sluismuur en reling nu helemaal kapot. Zowel boom als monument naar de filistijnen. De 250 jaar hebben ze net niet mogen halen. Zo gaat dat in Nederland... In Yorkshire of Midlothian had men de kademuur rustig laten instorten. De kanovaarders en zwemmers

zouden niet eens voor de verraderlijke brokstukken in het water gewaarschuwd worden. De schoonheid van het verval. De gevaren van het landschap. Bomen laat je staan en afbrokkelende ruïnes accepteer je gewoon.

Terug naar het vestingstadje Den Briel: hoe liep die kastanje-casus nu af? De rechter vindt de kastanjes hier nou eens zelf een cultuurhistorisch monument. Een van de oude bomen heeft weliswaar de kastanjabloedingsziekte, maar bij oudere bomen zet deze ziekte zich meestal niet door, zo leest de rechter in het deskundigenrapport, dus kan de gemeente de kap niet baseren op dat rapport. Laten staan dus, die bomen, zegt de rechter hier. Zo krijgen we zomaar opeens een haast Engelse uitspraak.

fred.kistenkas@wur.nl

Rechters blijven maar worstelen met boomwortels die funderingen aantasten van cultuurhistorische monumenten. Natuur botst dan met cultuur. Soms kun je beiden nog redden, maar ook heel vaak moet er gewoon gekozen worden. Kies je voor de oude boom of voor het oude monument? In een recente uitspraak over een aantal kastanjabomen midden in het vestingstadje Den Briel zie je de rechters weer eindeloos twijfelen.¹

Die twijfel zie je nooit in Engeland of Schotland. Daar gaat die oude kastanje gewoon zijn gang en verwordt het stenen monument tot ruïne. Je ziet dit soort radicale cultuurverschillen in zijn algemeenheid altijd al op begraafplaatsen: toon mij uw dodenakker en ik zeg u wie u bent. Zo ook hier: in Nederland wordt al gauw gekapt of gesnoeid om een grafmonument te sparen. Nederlanders poetsen en boenen ook graag hun graven.

¹ Raad van State 9 maart 2022 (gemeente Brielle) op www.raadvanstate.nl terug te vinden onder nummer 202200906.